

Komparativna analiza ponude lombardnih kredita u hrvatskim bankama

Vujković, Nenad

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Economics in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:145:908237>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-26**

Repository / Repozitorij:

[EFOS REPOSITORY - Repository of the Faculty of Economics in Osijek](#)

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski stručni studij *Računovodstvo*

Nenad Vujković

**KOMPARATIVNA ANALIZA PONUDE LOMBARDNIH
KREDITA U HRVATSKIM BANKAMA**

Završni rad

Osijek, 2020.

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Preddiplomski stručni studij *Računovodstvo*

Nenad Vujković

**KOMPARATIVNA ANALIZA PONUDE LOMBARDNIH
KREDITA U HRVATSKIM BANKAMA**

Završni rad

Kolegij: Bankarstvo

JMBAG: 0010224266

e-mail: nvujkovic@efos.hr

Mentor: Prof. dr. sc. Branko Matić

Osijek, 2020.

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek

Faculty of Economics in Osijek

Professional Study Accounting

Nenad Vujković

**COMPARATIVE ANALYSIS OF LOMBARD LOAN OFFERS
IN CROATIAN BANKS**

Final paper

Osijek, 2020.

IZJAVA

O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI, PRAVU PRIJENOSA INTELEKTUALNOG VLASNIŠTVA, SUGLASNOSTI ZA OBJAVU U INSTITUCIJSKIM REPOZITORIJIMA I ISTOVJETNOSTI DIGITALNE I TISKANE VERZIJE RADA

1. Kojom izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je završni rad isključivo rezultat osobnoga rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu. Potvrđujem poštivanje nepovredivosti autorstva te točno citiranje radova drugih autora i referiranje na njih.
2. Kojom izjavljujem da je Ekonomski fakultet u Osijeku, bez naknade u vremenski i teritorijalno neograničenom opsegu, nositelj svih prava intelektualnoga vlasništva u odnosu na navedeni rad pod licencom Creative Commons Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima 3.0 Hrvatska.
3. Kojom izjavljujem da sam suglasan/suglasna da se trajno pohrani i objavi moj rad u institucijskom digitalnom repozitoriju Ekonomskoga fakulteta u Osijeku, repozitoriju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15).
4. izjavljujem da sam autor/autorica predanog rada i da je sadržaj predane elektroničke datoteke u potpunosti istovjetan sa dovršenom tiskanom verzijom rada predanom u svrhu obrane istog.

Ime i prezime studenta/studentice: Nenad Vujković

JMBAG: 0010224266

OIB: 15853586523

e-mail za kontakt: nenad.vujkovic@outlook.com

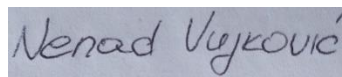
Naziv studija: Računovodstvo

Naslov rada: Komparativna analiza ponude lombardnih kredita u hrvatskim bankama

Mentor/mentorica rada: Prof.dr.sc. Branko Matić

U Osijeku, 04.08.2020. godine

Potpis _____

Komparativna analiza ponude lombardnih kredita u hrvatskim bankama

SAŽETAK

Završni rad bavi se bankarskim poslovanjem te sadržava detaljnu analizu ponude lombardnih kredita u hrvatskim bankama na temelju određenih kriterija. Temeljni cilj je pobliže prikazati poslovanje banaka i uvidjeti razlike u ponudi na osnovu lombardnih kredita na primjeru ERSTE, Raiffeisen i Privredne banke Zagreb. Sukladno predmetu i cilju završnog rada, temeljna hipoteza glasi: „Postoji razlika u ponudi lombardnih kredita u hrvatskim bankama.“. Znanstvene metode koje su korištene su deduktivna metoda, deskriptivna metoda, metoda uzorka, analitička metoda i komparativna metoda. Fokus završnog rada je na aktivnim bankarskim poslovima jer je na temelju lombardnih kredita, koji spadaju pod kratkoročne aktivne bankarske poslove, izvedena detaljna analiza ponude kredita u hrvatskim bankama. Kriteriji na temelju kojih je izvedena analiza su valuta kredita, iznos kredita, kamatna stopa, rok otplate i naknada za obradu kreditnog zahtjeva. U reprezentativnom primjeru su odabrani kriteriji koje zadovoljavaju sve tri banke kako ne bi došlo do automatskog eliminiranja banke iz ponude. Banke nude različite mogućnosti u svim kriterijima i na taj način postaju više ili manje konkurentne. Zbog odabira određenih kriterija, konkurentnost između banaka svodi se na minimum. Svaki kriterij ima izuzetno važnu ulogu u konkurentnosti među bankama. Ne treba na osnovu jednog kriterija odabrati banku nego je potrebno sumirati sve sastavnice kredita i na osnovu tih podataka odabrati banku koja najviše odgovara korisniku

Ključne riječi: bankarsko poslovanje, lombardni kredit, aktivni, pasivni, neutralni, vlastiti bankarski poslovi

Comparative analysis of lombard loan offers in croatian banks

The final paper deals with banking operations and contains a detailed analysis of the supply of Lombard loans in Croatian banks based on certain criteria. The basic goal is to present the operations of banks in more detail and to see the differences in the offer based on Lombard loans on the example of ERSTE, Raiffeisen and Privredna banka Zagreb. In accordance with the subject and purpose of the final paper, the basic hypothesis is: "There is a difference in the supply of Lombard loans based on deposits in Croatian banks.". The scientific methods used are the deductive method, the descriptive method, the sample method, the analytical method and the comparative method. The focus of the final paper is on active banking operations,

because on the basis of Lombard loans, which fall under short-term active banking operations, a detailed analysis of the loan offer in Croatian banks was performed. The criteria on the basis of which the analysis was performed are the loan currency, loan amount, interest rate, repayment period and fee for processing the loan application. In a representative example, criteria were met that meet all three banks in order to avoid the automatic elimination of the bank from the offer. Banks offer different opportunities in all criteria and thus become more or less competitive. Due to the selection of certain criteria, competition between banks is reduced to a minimum. Each criterion plays an extremely important role in competitiveness among banks. It is not necessary to choose a bank on the basis of one criterion, but it is necessary to summarize all components of the loan and on the basis of these data to choose the bank that best suits the user

Keywords: banking business, Lombard credit, active, passive, neutral, own banking operations

Sadržaj

1. Uvod.....	1
2. Općenito o bankarskom sustavu	2
2.1. Uloga i značaj novca.....	2
2.2. Temeljne značajke banaka	4
3. Podjela bankarskih poslova po bilančno analitičkom kriteriju	7
3.1. Posrednički (neutralni) bankarski poslovi	7
3.2. Vlastiti bankarski poslovi	12
3.3. Pasivni bankarski poslovi	14
4. Aktivni bankarski poslovi.....	17
4.1. Dugoročni aktivni bankarski poslovi.....	18
4.2. Srednjoročni aktivni bankarski poslovi	19
4.3. Kratkoročni aktivni bankarski poslovi	19
5. Ponuda lombardnih kredita na temelju depozita na primjeru ERSTE banke, Raiffeisen banke i Privredne banke Zagreb.....	22
5.1. Valuta kredita u odabranim bankama	22
5.2. Iznos kredita u analiziranim bankama.....	23
5.3. Kamatna stopa u ispitanim bankama.....	24
5.4. Rok otplate u proučenim bankama.....	25
5.5. Naknada za obradu kreditnog zahtjeva u selektiranim bankama	25
5.6. Primjer lombardnog kredita	26
6. Zaključak	28
7. Literatura	29
8. Popis tablica	30

1. Uvod

Banke i bankarski sustav su izuzetno bitni u modernom društvu iz razloga što je cijeli financijski sektor povezan s bankama. Predmet završnog rada predstavlja detaljna analiza jednog od mnogih bankarskih poslova, točnije prikazana je analiza ponude lombardnih kredita u hrvatskim bankama na primjeru tri banke na temelju određenih kriterija. Temeljni cilj je pobliže prikazati poslovanje banaka i uvidjeti razlike u poslovanju određenih banaka odnosno razlike u njihovoj ponudi na primjeru ERSTE, Raiffeisen i Privredne banke Zagreb. Sukladno predmetu i cilju završnog rada, temeljna hipoteza glasi: „Postoji razlika u ponudi lombardnih kredita u hrvatskim bankama.“. Znanstvene metode koje su korištene su deduktivna metoda, deskriptivna metoda, metoda uzorka, analitička metoda i komparativna metoda.

Struktura rada sastoji se od osam poglavlja. Osim Uvoda, Zaključka, Literature i Popisa tablica, poglavlje dva pod nazivom Općenito o bankarskom sustavu sadrži općenite podatke o bankama i bankarskom poslovanju pa shodno tome u ovom poglavlju je definirana uloga i značaj novca te temeljna značajka banaka. U poglavlju tri pod nazivom Podjela bankarskih poslova po bilančno analitičkom kriteriju prikazana je detaljna analiza pojedinog bankarskog posla, koji se dijeli na posredničke (neutralne), vlastite, pasivne i aktivne bankarske poslove. U poglavlju četiri pod nazivom Aktivni bankarski poslovi prikazana je podjela prema različitim kriterijima te je u završnom radu odabran kriterij trajnosti koji dijeli aktivne bankarske poslove na dugoročne, srednjoročne i kratkoročne. U poglavlju pet pod nazivom Ponuda lombardnih kredita na temelju depozita na primjeru ERSTE banke, Raiffeisen banke i Privredne banke Zagreb prikazana je detaljna analiza kredita na temelju pet kriterija koje čine valuta kredita, iznos kredita, kamatna stopa, rok otplate i naknada za obradu kreditnog zahtjeva. Nakon pojedinačne analize svakog kriterija, kriteriji su spojeni u primjer lombardnih kredita iz kojeg su izvedeni zaključci o ponudi kredita u hrvatskim bankama.

2. Općenito o bankarskom sustavu

U cilju razumijevanja funkcija bankarskog sustava potrebno je definirati pojam novca i objasniti njegovu ulogu u ekonomiji. Potrebno je definirati banke te prikazati njene temeljne značajke.

2.1. Uloga i značaj novca

„Prema klasičnoj definiciji, novac je roba posebne vrste koja obavlja funkciju općeg ekvivalenta; za novac se može dobiti svako drugo ekonomsko dobro, njime se izražava vrijednost svih vrsta roba i usluga, gdje je cijena novčani izraz vrijednosti.“ (Gregurek, 2011:4).

Prema Gregurek, (2011) prije pojave novca, razmjena dobara vršila se putem trampe. Trampa podrazumijeva razmjenu jednog ekonomskog dobra za drugo ekonomsko dobro. Prije nego što se novac pojavio, moguće je uočiti da je sredstvo razmjene, u različitim vremenskim razdobljima i kod različitih naroda, predstavljala različita roba. Međutim, kako se ekonomija razvijala tako se i sredstvo razmjene moralo razvijati pa robna razmjena postaje kočnicom ekonomskog razvoja. U kasnoj fazi robne razmijene nastaje novac od plemenitih metala, najčešće zlata i srebra.

Gregurek (2011) promatra suvremeni novac, odnosno papirni novac, koji nastoji sadržavati karakteristike koje je imao i novac koji je nastao od plemenitih metala, a to su:

- Trajnost – označava fizičku trajnost novca
- Prenosivost – označava mogućnost novca da se prenosi među različitim lokacijama
- Djeljivost – označava mogućnost podjele novca na manje dijelove kako bi se mogle kupiti manje jedinice proizvoda
- Prepoznatljivost – označava mogućnost lakog prepoznavanja novca
- Standardiziranost – označava identičan fizički izgled i kvalitetu koje novčanice moraju međusobno posjedovati.

Evolutivni put novca je utjecao na njegov oblik tako da je novac u obliku plemenitih metala je postao teret jer zlatno nije bilo lako prenosivo, a u sustavu razmijene se povećala količina novčanih transakcija. Kao posljedica ovoga problema nastao je papirni novac koji je pojednostavio proces poslovanja. Banknota ili novčanica nastala je tako što su trgovci obavljali plaćanja izvan svoje zemlje te nisu sa sobom mogli vući zlato pa su zato svoj novac deponirali u banke. Nakon deponiranja novca bankar izdaje potvrdu koja je upućena na drugu banku da trgovcu isplati određenu količinu novca. Takav oblik vrijednosnog papira naziva se mjenica

(Gregurek, 2011) Definicija mjenice glasi: „Mjenica je sredstvo plaćanja u kojoj je izdavalac – trasant – davao nalog trasatu da isplati remitentu svotu naznačenu na mjenici.“ (Gregurek, 2011:7).

Iako postoje različiti oblici novca, funkcije novca su neovisne i konstantne u odnosu na njegov oblik. Prema Mishkinu (2010) postoje tri funkcije novca:

- Sredstvo razmjene
- Jedinica obračuna
- Sredstvo čuvanja vrijednosti

Sredstvo razmjene – u današnje vrijeme, novac u obliku gotovine i depozita po viđenju su glavni oblik sredstva razmjene u tržišnim transakcijama kojim se plaćaju različite robe i usluge. Takav oblik sredstva razmjene podstiče razvoj trgovine, a samim time i cjelokupnog gospodarstva te smanjuje količinu vremena koja se utroši za razmjenu roba i usluga. Kako bi najbolje bila objašnjena funkcija sredstva razmjene usporedit će se razmjena u obliku trampe odnosno razmjena robe za robu i razmjena u kojoj je sredstvo razmjene papirni novac. Ukoliko bi u današnje vrijeme prevladavala trampa, na primjer jedan automehaničar bi imao jako velikih problema s preživljavanjem. Ukoliko bi u tom slučaju taj čovjek želio jesti, on bi morao pronaći osobu koja proizvodi hranu i kojoj je potreban popravak na autu kako bi trampa uspjela. Na taj način, umjesto da automehaničar radi svoj posao i zarađuje novac kojim bi zadovoljio svoje potrebe, on bi mnogo vremena tražio osobu s kojom bi mogao izvršiti trampu. „Vrijeme utrošeno na razmjenu roba i usluga naziva se transakcijski trošak. U slučaju trampe transakcijski troškovi su visoki jer ljudi trebaju zadovoljiti dvostruko podudaranje želja“ (Mishkin, 2010:50). Kao što je primjerom prikazano, novac ima izrazito veliku ulogu u današnjem društvu. Novcem se povećava ekonomska učinkovitost, podstiče se razvoj gospodarstva, smanjuju se transakcijski troškovi te se ljude potiče na specijalizaciju i podjelu rada. (Mishkin, 2010)

Jedinica obračuna – kao što se masa izražava u kilogramima tako je i vrijednost roba i usluga u gospodarstvu izražava u novčanim jedinicama, u Hrvatskoj točnije kunama. Kako bi najbolje bila objašnjena funkcija jedinice obračuna, ponovno će se usporediti razmjena u obliku trampe i razmjena u kojoj je sredstvo razmjene papirni novac. Kada bi prevladavala trampa, svaka vrijednost jedne robe i usluge bi morala biti izražena u svim drugim robama i slugama, npr. ako bi u gospodarstvu postojala samo tri dobra – primjerice kruške, jabuke i naranče – onda moramo znati samo tri cijene kako bi se ta dobra mogla međusobno razmjenjivati, tj. trebali bi znati

cijenu kruški izraženu u jabukama, cijenu kruški izraženu u narančama i cijenu jabuka izraženu u narančama. Problem nastaje kada na tržištu ili još jednostavnije u jednoj velikoj trgovini, ima tisuću različitih roba. Na taj način bi bilo nemoguće uspoređivati cijene robe izražene u količini druge robe. Tako bi za tisuću dobara postojalo četristo devedeset i devet tisuća petsto cijena.

Formula prema kojoj je taj iznos dobiven glasi: $\frac{N(N-1)}{2} = \frac{1.000(1.000-1)}{2} = 499.500$ (Mishkin,2010:51)

Kako bi se riješio ovaj problem, svi proizvodi i usluge su izraženi u novčanim jedinicama te su na taj način lako usporediva. Ukoliko postoji tisuću proizvoda, postojat će i tisuću cijena. Kako je gospodarstvo kompleksnije, tako funkcija jedinice obračuna postaje korisnija jer se korištenjem obračunske jedinice smanjuju transakcijski troškovi u gospodarstvu. (Mishkin, 2010)

Sredstvo čuvanja vrijednosti – čuvanje vrijednosti je izrazito bitna funkcija kako bi se sačuvala kupovna moć novca od perioda kada se dohodak primi sve do njegovog trošenja. Mnogi ljudi čuvaju vrijednost svoga novca ulažući u zemlju, nekretnine ili vrijednosne papire poput dionica i obveznica. Na taj način, ne samo da se čuva vrijednost novca, nego se može dodatno zaraditi pomoću kamata koje takva ulaganja donose. Ali zašto bi onda ljudi čuvali svoj novac, a ne ga ulagali i dodatno zarađivali? Odgovor na to pitanje donosi nam pojam koji se u ekonomiji naziva likvidnost. „Likvidnost je pristup dostatnim sredstvima koja se mogu odmah potrošiti uz prihvatljiv trošak upravo kada su ta sredstva potrebna.“ (Rose, 2015:699). Kao što se može zaključiti iz definicije, novac je najlikvidnija imovina i zato su ljudi spremni zadržati ga u takvom obliku. Također ukoliko je potrebno npr. nekretnine pretvoriti u novac to će za sobom vući velike transakcijske troškove. Problem čuvanja novca u obliku novčanica je inflacija. Inflacija predstavlja rast razine cijena odnosno pad vrijednosti novca. Za taj problem je zadužena središnja banka kojoj je jedan od ciljeva održavanje stabilnosti cijena. (Mishkin, 2010)

2.2. Temeljne značajke banaka

Financijski posrednici imaju izrazito važnu ulogu u gospodarstvu. „Tri su kategorije u koje ih svrstavamo:

- Ugovorne štedne institucije
- Investicijske posrednike

- Depozitne institucije (banke)“ (Mishkin, 2010:38)

Ugovorne štedne institucije – u njih spadaju osiguravajuća društva i mirovinski fondovi. Glavna karakteristika ovih institucija je prikupljanje novčanih sredstva u periodičkim intervalima na bazi ugovora. Glavna prednost ovoga poslovanja je ta što ugovorne štedne institucije mogu predvidjeti koliko novčanih sredstava će u budućnosti primiti te kao posljedica toga je pogodnost da ne moraju brinuti o svojoj likvidnosti imovine pa mogu svoja sredstva ulagati u dugoročne vrijednosne papire poput dionica i obveznica.

Investicijski posrednici – u njih spadaju financijske kompanije, uzajamni investicijski fondovi, uzajamni fondovi tržišta novca i investicijske banke. Investicijski posrednici prikupljaju sredstva prodajom komercijalnih zapisa i izdavanjem dionica i obveznica. Investicijske banke ostvaruju profit i savjetovanjem koje vrijednosne papire izdati.

Depozitne institucije (banke) – u njih spadaju poslovne banke, štedno-kreditne zadruge, uzajamne štedne banke i kreditne unije. „Depozitne institucije financijski su posrednici koji primaju depozite od pojedinaca i institucija te daju kredite.“ (Mishkin, 2010:38).

Banke se mogu podijeliti na središnje i na poslovne ili komercijalne banke.

Središnja banka je monetarna ustanova kojoj je funkcija izdavanje ili emitiranje novca i vrijednosnih papira. Drugačiji naziv za emisiju novca koju središnja banka izdaje je primarna emisija. Primarnom emisijom središnja banka stvara novac ni iz čega. Sekundarna emisija je naziv za emisiju novca kojeg poslovne banke stvaraju izdavanjem kredita. Postoje mnoge druge funkcije koje središnja banka obavlja kao npr. provođenje monetarne i devizne politike, osiguranje stabilnosti cijena, regulacija novčanog optjecaja i emisije kredita itd. Ulogu središnje banke u Republici Hrvatskoj obavlja Hrvatska narodna banka (HNB).

Poslovne banke ili komercijalne banke su trgovačka društva koja primaju depozite od fizičkih i/ili pravnih osoba i plasiraju kredite ili jednostavnije rečeno banka uzima novac od ljudi koji imaju višak novca i za taj novac im daje određenu kamatu te taj novac plasiraju u obliku kredita osobama kojima je potreban novac i za tu uslugu uzima kamatu. Banke na taj način predstavljaju posrednike te dobit koje one ostvaruju predstavlja razliku između aktivnih kamata odnosno kamata koje naplaćuju od zajmotražitelja i pasivnih kamata odnosno kamata koje plaćaju štedišama. Banke posluju, odnosno primaju i plasiraju sredstva putem platnog prometa. „Platni promet predstavlja kolanje novca kroz ekonomiju, pa su kanali platnoga prometa žile

kroz koje teče novac kroz ekonomiju, ali je on samo jedna od usluga koje obavljaju banke.“ (Gregurek, 2011:10).

Iako velike tvrtke mogu nabaviti novčana sredstva iz različitih izvora, kreditiranje kod banaka ima veliku ulogu za poduzeća. Ukoliko poduzeće je u mogućnosti podignuti kredit u poslovnoj banci, to predstavlja pokazatelj financijske stabilnosti sudionicima na financijskim tržištima i dobavljačima. Banke su osjetljive na gubitke te ukoliko banke pristanu na kreditiranje to znači da vjeruju da će poduzeće biti u mogućnosti vratiti novčana sredstva.

3. Podjela bankarskih poslova po bilančno analitičkom kriteriju

Nakon što je definiran pojam o novcu i bankama, sljedeće poglavlje detaljnije obrađuje temu bankarskih poslova. Bankarski poslovi se mogu podijeliti prema različitim kriterijima od kojih je jedan bilančno analitički kriterij. Sukladno tome kriteriju, bankarski poslovi mogu se podijeliti na:

- Posredničke (neutralne) bankarske poslove
- Vlastite bankarske poslove
- Pasivne bankarske poslove
- Aktivne bankarske poslove

3.1. Posrednički (neutralni) bankarski poslovi

„Posredničkim bankarskim poslovima pripadaju:

- Posredovanje u platnom prometu
- Čuvanje i upravljanje vrijednostima – depo poslovi
- Kupovanje i posredovanje kod vrijednosnih papira
- Preuzimanje jamstva i posredovanje kod izdavanja vrijednosnih papira i
- Otvaranje akreditiva i izdavanje vrijednosnih papira“ (Katunarić, 1988;243)

Kako bi započeo bilo kakav oblik poslovanja s bankom klijent mora imati otvoren račun u banci. Poslovanje putem računa predstavlja platni promet. Posredovanje u platnom prometu je jedan od osnovnih neutralnih poslova banke. Prema Gregurek (2011) platni promet predstavlja plaćanja između različitih subjekata te shodno tome postoje tri oblika plaćanja u platnom prometu:

- Gotovinsko plaćanje – predstavlja razmjenu gotovog novca između sudionika uplatom na račun ili isplatom s računa na temelju naloga.
- Bezgotovinsko plaćanje – predstavlja razmjenu novca, umjesto u gotovini, u elektronskom obliku na temelju naloga. Predstavlja knjiženje dugovanja i potraživanja između sudionika.
- Obračunsko plaćanje – predstavlja podmirenje međusobnih potraživanja i dugovanja između sudionika u obliku asignacije, cesije, kompenzacije, preuzimanjem duga.

Platni promet može se odvijati unutar jedne zemlje ili više zemalja. Ukoliko klijent želi obavljati plaćanja s inozemstvom, potrebno je otvoriti račun međunarodnih plaćanja odnosno devizni račun.

Fizičke osobe u domaćem i inozemnom platnom prometu otvaraju račun u banci na temelju identifikacije pomoću određene osobne isprave (npr. osobne iskaznice, putovnice ili bilo koje druge javne isprave).

„Vrste računa građana u domaćem platnom prometu su:

- Žiro-račun građana
- Tekući račun građana
- Račun građana za posebne namjene
- Račun građana – nerezidenta“ (Gregurek, 2011:46)

Račun pomoću kojeg se obavljaju transakcije s inozemstvom naziva se devizni račun.

„Vrste računa poslovnih subjekata su:

- Račun za redovito poslovanje
- Računi organizacijskih dijelova
- Računi za posebne namjene“ (Gregurek, 2011:46)

„Vrste računa koje mogu otvoriti strani poslovni subjekti su:

- Račun za redovito poslovanje
- Račun za posebne namjene“ (Gregurek, 2011:51)

Kako bi se omogućilo plaćanje u inozemstvu, domaća banka uspostavlja odnose s inozemnom te se također uspostavljaju kontokorenti odnosi. Prema pojmovniku NLB banke kontokorenti odnos predstavlja otvaranje nostro računa (domaće banke kod strane banke) ili loro računa (stranih banaka kod domaćih) radi obavljanja međunarodnih transakcija. (NLB banka, 2020., <https://www.nlb.rs/pomoc-klijentima/bankarski-pojmovi>)

„Za plaćanje i obavljanje transakcija iznimno su bitni sljedeći instrumenti:

- Ček

- Mjenica
- Bjangko zadužnica“ (Gregurek, 2011:71)

„Ček je vrijednosni papir izdan u obliku propisanom zakonom kojim izdavatelj (trasant) daje bezuvjetan nalog obvezniku plaćanja (trasatu) da imatelju čeka, korisniku (remitentu) isplati određeni iznos novca iz izdavateljeva pokrića kod trasata.“ (Hrvatska enciklopedija,2020., <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=13236>)

„Vrste čekova u međunarodnom platnom prometu su:

- Bankarski čekovi
- Putnički čekovi
- Ostali čekovi“ (Gregurek, 2011:73)

Postoje dva vida pokrića čeka, stvarno i fiktivno. Stvarno pokriće čeka podrazumijeva situaciju kada izdavatelj čeka drži sredstva na trasatovom računu, dok fiktivno pokriće čeka podrazumijeva kreditiranje izdavatelja (bez sredstava) od strane trasata. „Prema načinu označivanja osobe kojoj se ček treba isplatiti, ček može glasiti na ime, na donositelja ili po naredbi.“ (Hrvatska enciklopedija, 2020., <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=13236>). Svi čekovi osim čeka na donositelja, koji se prijenosi predajom čeka, prijenose se indosamentom. Ukoliko ček u sebi sadrži riječi koje znače da se ček ne može prenijeti po naredbi, onda se ček može prenijeti isključivo ustupom odnosno cesijom.

Mjenica je vrijednosni papir koji služi kao osiguranje vjerovniku da će dužnik vratiti obvezu u iznosu i u vrijeme naznačenom na mjenici.

Prema zakonu o mjenici(Zakon.hr, 2020., <https://www.zakon.hr/z/353/Zakon-o-mjenici>), na temelju dospjelosti, moguće je podijeliti mjenice na:

- Po viđenju
- Na određeno vrijeme po viđenju
- Na određeno vrijeme od dana izdanja
- Na određeni dan

Mjenica se može prenositi indosamentom i cesijom.

„*Zadužnica* je instrument osiguranja plaćanja kojemu je cilj izvansudsko ostvarivanje tražbine vjerovnika i kao instrument je novijega datuma.“ (Gregurek,2011:73)

Uz instrumente ček i mjenicu, koje se koriste u domaćem platnom prometu, u međunarodnom platnom prometu se koriste i instrumenti kao što su:

- Međunarodni dokumentarni akreditivi
- Doznake i inkaso dokumenti
- Trgovačko kreditno pismo

„*Akreditiv* je međunarodni instrument plaćanja kojim se točno propisuje u kojem obliku i pod kojim uvjetima treba obaviti plaćanje između međunarodnih poslovnih subjekata.“ (Gregurek,2011:76)

Postoje različiti kriteriji podjele međunarodnih akreditiva. “S obzirom na način i rok isplate, poslovnim partnerima su na raspolaganju:

- Akreditivi po viđenju
- Akreditivi uz odgođeno plaćanje
- Akreditivi s plaćanjem akceptom
- Akreditivi s isplatom mjenice ili dokumenata“ (Gregurek, 2011:87)

Akreditivi po viđenju su vrsta akreditiva u kojoj se korisniku akreditiva može u bilo kojem trenutku isplatiti novac čim on donese u banku propisanu dokumentaciju.

Akreditivi uz odgođeno plaćanje su vrsta akreditiva u kojoj se plaćanje ne obavlja u istom trenutku prezentacije dokumenta nego u određenom dogovorenom roku. Ova vrsta akreditiva je više rizična za prodavatelja jer svoj novac ne dobiva odmah nakon isporuke robe.

Akceptni akreditiv je vrsta akreditiva slična akreditiva uz odgođeno plaćanje, a razlika između ta dva akreditiva je u tome što kod akceptnog akreditiva korisnik akreditiva prezentira mjenicu vučenu na banku uz uobičajenu dokumentaciju. Kod akceptnog akreditiva se, umjesto isplate akreditivne svote, vraća mjenica koju je akceptirala banka.

Otkupni (negocijacijski) akreditiv je vrsta akreditiva vrlo slična akceptnom akreditivu. Bitna karakteristika otkupnog akreditiva je ta što je akreditiv neprenosiv, a mjenica uz akreditiv

prenosiva. Zbog toga imenovana banka može otkupiti mjenicu koja je trasirana kod prodavatelja.

„*Bankarska doznaka* za plaćanje u inozemstvo je nalog komitenta – dužnika – kupca, svojoj banci da na teret njegovih sredstava isplati određenu svotu deviza inozemnoj osobi – vjerovniku – inozemnom dobavljaču, koja je naznačena u nalogu. Domaća banka prihvaća taj nalog i nakon toga nalaže inozemnoj banci isplatu određene novčane svote u obliku odobrenja na računu ili isplate u gotovini korisniku te doznake.“ (Gregurek, 2011:88)

„*Robni inkaso* posao redovito se ugovara kao naplata komercijalnih papira (faktura, otpremnih dokumenata, dokumenata osiguranja) ili nekih vrijednosnih papira. Nerobni ili čisti inkaso znači naplatu vrijednosnih papira (čekova, mjenica, amortiziranih obveznica). Inkaso naplata je instrument plaćanja u kojemu prodavatelj (izvoznik) odmah po otpremi ugovorene robe izdaje i inkaso nalog koji, zajedno s priloženim dokumentima i instrukcijama, upućuje svojoj banci da ona sama, ili putem svoje korespondentske veze, ostvari naplatu na dogovoreni način.“ (Gregurek, 2011:90)

„*Trgovačko kreditno pismo* je instrument dokumentarnih plaćanja kojim banka izdavatelj ovlašćuje imenovanog korisnika da na nju može vući mjenice do svote navedene u pismu te se obvezuje da će te mjenice, uz propisane dokumente, otkupiti od svakoga svjesnog imatelja.“ (Gregurek, 2011:92)

Davanje garancije spada u neutralne bankarske poslove. „Garancija je financijski instrument kojim banka garantira da će plaćanje biti izvršeno ili da će neki posao biti obavljen. Ako dođe do nepoštovanja ugovora banka će namiriti oštećenu stranu.“ (Gregurek, 2011:93)

Uvjet postojanja međunarodnog bankarskog poslovanja su određeni kanali plaćanja na relaciji sudionika u transakcijama. Kako bi se transakcija omogućila, sudionicima mora biti osigurana kupnja odnosno prodaja neke strane valute. Banke u tom slučaju imaju ulogu posrednika te omogućuju već spomenute akcije. Proces zamjene dviju valuta nazivaju se mjenjački poslovi ili FX poslovi.

Još jedan od neutralnih poslova banke je najam sefova. Najam sefa se može naplaćivati po volumenu i trajanju najma. Zanimljiva karakteristika najma sefova je ta što se za najam sefa plaća PDV iako su banke kao financijske institucije izvan sustava PDV-a.

3.2. Vlastiti bankarski poslovi

Vlastiti bankarski poslovi su poslovi koje banka obavlja u svoje ime i za svoj račun, a primarni cilj je ostvarivanje profita. Prikupljena sredstva se ne plasiraju klijentima nego ih banka koristi. Postoje dvije namjene korištenja vlastitih poslova. Prva namjena je zadovoljenje regulative i raspodjela sredstava za posebnu namjenu npr. likvidnost banke. Druga namjena je investiranje sredstava u špekulativne i arbitražne poslove. Sektor riznice obično je zadužen za obavljanje vlastitih bankarskih poslova.

Osnovna djelatnost sektora riznice je prikupljanje financijskih sredstava od fizičkih i pravnih osoba. Financijski instrumenti kojima se trguje na novčanom tržištu, kako bi se ostvarila likvidnost moraju biti visoko likvidni. Zbog svoje visoke likvidnosti financijski instrumenti su prihvatljivi velikom broju investitora i zbog toga im je mali stupanj rizičnosti. Prema Gregurek (2011.) uobičajeni financijski instrumenti koje koristi sektor riznice kako bi osigurao likvidnost banke su:

- FX SWAP
- Kratkoročni depoziti
- Kratkoročni vrijednosni papiri i
- Repo poslovi

„*FX Swap* je privremena zamjena imovine u jednoj valuti za imovinu u drugoj valute te istovremeno ugovaranje ponovne zamjene u budućnosti po višoj ili nižoj cijeni, ovisno o razlici u kamatama dvaju valute koje su predmetom SWAP-a. FX SWAP banke često rabe radi premošćivanja kratkoročne nelikvidnosti u pojedinoj valuti. Kada banka obavlja FX SWAP transakciju, ona višak likvidnosti u jednoj valuti zamijeni za likvidnost u drugoj valuti koja joj je kratkoročno potrebna.

Kratkoročne depozite banka može prikupiti od drugih financijskih institucija, pravnih osoba ili države. Banka koja je suočena s problemima likvidnosti nastojat će putem sektora riznice osigurati nove depozite.“(Gregurek,2011:218)

„*Kratkoročni vrijednosni papiri* koje banka drži u svojem portfelju mogu biti izvor likvidnosti tako da se mogu prodavati na otvorenome tržištu ili da banka prikupi sredstva od njihova dospijeca.

Repo ugovori predstavljaju kupnju/prodaju vrijednosnica uz unaprijed dogovorenu obvezu povratne prodaje/kupnje na unaprijed ugovoreni dan. Na taj način banka ne mora prodavati dužničke instrumente u svojem posjedu, a može doći do potrebne likvidnosti“ (Gregurek, 2011:219-220)

Osnovni posao direkcije trgovanja devizama je upravljanje deviznom pozicijom banke na deviznom tržištu kupovinom i prodajom deviza i osiguranje devizne likvidnosti banke. Sudionici na deviznom tržištu su svi sudionici u ekonomiji zbog toga što je hrvatska otvorena ekonomija. Postoje dvije vrste transakcija na deviznom tržištu:

- Spot transakcija
- Forward transakcija

„*Spot transakcija* je transakcija koja se izvršava najkasnije u roku od dva dana od dana dogovarana transakcije. Datum plaćanja/izvršenja spot transakcije naziva se datum valute. Spot kotacija je kotacija kupovne i prodajne cijene, tj. bid cijena po kojoj market maker kupuje baznu valutu i ask cijena po kojoj market maker prodaje baznu valutu. Razlika između kupovne i prodajne cijene naziva se spread. Banka kao veliki sudionik na tržištu deviza ostvaruje dobit tako da kupuje po bid cijeni, a prodaje po ask cijeni, budući da se banka javlja na deviznom tržištu kao market maker.

Forward transakcija je ugovoreni tečaj za unaprijed dogovoreni datum. Forward je kombinacija spot tečaja i kamatnih stopa. Tečaj forwarda nije predviđanje gdje će tečaj biti u budućnosti nego predstavlja računicu koja nastaje po teoremu nemogućnosti arbitraže. Razlika u cijeni spot tečaja i forwarda odražava razliku u kamatnim stopama dviju valuta. Ako je forward cijena manja od spot cijene, trguje se baznom valutom uz diskont, dok se u obrnutom slučaju, kada je forward cijena veća od spot cijene, trguje baznom valutom uz premiju.“ (Gregurek, 2011:220-221)

Derivatni financijski instrumenti predstavljaju financijske instrumente čija je cijena derivirana iz vrijednosti drugih instrumenata. Ključna karakteristika ovih financijskih instrumenata je ta da sadržavaju polugu zbog svoje deriviranosti kojom se povećava volatilnost vrijednosti financijskog derivata. Primjeri deriviranosti su može biti SWAP transakcija koja se sastoji od sadašnje ili spot i buduće ili forward transakcije.

S obzirom na namjeru sudjelovanja na tržištu derivata postoje sudionici koji se nazivaju:

- Špekulanti
- Hedgeri
- Arbitražeri

„Špekulanti nastoje ostvariti dobit tako što aktivno trguju pojedinim derivatskim instrumentom te se nastoje pozicionirati tako da promjenama cijena ostvaruju dobit.

Hedgeri se javljaju kao povremeni sudionici na tržištu. U svojim transakcijama nastoje sebi osigurati povoljnu cijenu. Namjera hedgera nije u tome da zarade na promjeni kretanja cijene nego da osiguraju buduću vrijednost cijene.

Špekulanti i hedgeri su nerazdvojni sudionici na tržištu derivata. Jedni nastoje smanjiti svoj rizik, drugi nastoje preuzeti na sebe rizik, a za preuzimanje rizika nastoje ostvariti dobit.

Arbitražeri djeluju tako da traže razlike u cijeni iste robe na različitim tržištima. Kada nađu razlike u cijeni na jednom tržištu kupuju, a na drugom tržištu prodaju istu robu. Na taj se način na jednom tržištu povećava ponuda robe, a na drugom tržištu se povećava potražnja.“ (Gregurek, 2011:223-224)

Osnovni posao direkcije trgovanja vrijednosnim papirima je, kao što i sam naziv kaže, trgovanje vrijednosnim papirima na tržištima kratkoročnih i dugoročnih vrijednosnih papira. Osnovni cilj ove direkcije je ostvarivanje profita špekulacijom i arbitražom ili obavljanjem poslova za klijenta.

„Instrumenti s kojima se trguje mogu se podijeliti po ročnosti:“ (Gregurek, 2011:226)

- Kratkoročni: blagajnički zapisi ministarstva financija i komercijalni zapisi
- Dugoročni: državne i korporativne obveznice izdane na domaćem tržištu, državne i korporativne obveznice izdane na stranim tržištima
- Ostali: dionice i derivati

3.3. Pasivni bankarski poslovi

„U pasivi banke novac „ulazi“ u banku i nakon odvajanja sredstava za propisanu regulativu banka može raspolagati s prikupljenim sredstvima. Banka raspolaže s novcem u aktivni banke, a kada banka plasira sredstva, onda novac odlazi iz banke. Ulaz novca kroz pasivu i njegovo plasiranje kroz aktivu banke bio bi opis poslovanja banke ako bismo gledali poslovanje banke kroz kretanje novca u bilanci banke. Banke su kroz strukturu proizvoda u pasivi omogućile

klijentima da jasno definiraju svrhu sredstava koje posuđuju bankama. Svrha računa u banci najbolje se vidi putem vrsta računa koje klijent može otvoriti.“ (Gregurek, 2011:136)

Vrste računa po namjeni su:

- Tekući račun
- Žiro-račun
- Štedni račun

„*Tekući račun* je osnovni račun za poslovanja banaka s građanima. Banke obično traže potvrdu o stalnom izvoru prihoda kao preduvjetu za otvaranje tekućeg računa. Drugim riječima, banka će od klijenta tražiti da se prihodi klijenta uplaćuju na tekući račun. Pod prihodima banka smatra da klijent na taj račun dobiva plaću ili mirovinu.

Žiro račun mogu imati i građani i poduzeća. Za građane je žiro-račun račun na koji mogu primiti dodatne prihode koje ostvaruju. Za poduzeća je žiro-račun osnovni račun putem kojega poduzeća obavljaju svoje poslovanje. I žiro-račun i tekući račun imaju svoj jedinstveni broj kojim banka razlikuje individualne klijente i kako rasporediti uplate.

Štedni račun služi za dugotrajnije odlaganje sredstava koje se oročavaju na određeni vremenski rok. Minimalni je rok oročenja koje banke nude svojim klijentima jedan mjesec. Određenim klijentima banka putem Sektora riznice omogućuje i kraća oročenja koja mogu imati ročnost samo jedan dan ili noć. (Gregurek, 2011:140-141)

Sa stajališta likvidnosti izuzetno je bitno vrijeme za koje je banka dobila sredstva. Ako banka prima kratkoročna sredstva koja predstavljaju sredstva na tekućim i žiro računima, ona mora, kako bi zadržala sposobnost poslovanja, davati kratkoročne plasmane. Ukoliko banka prima dugoročna sredstva koja predstavljaju sredstva na oročenim i štednim računima, onda je ona u mogućnosti davati dugoročne plasmane, a da pritom ne ugrozi svoju likvidnost.

Računi klijenata samo su jedan od izvora sredstava s kojima banka raspolaže. Struktura pasive odnosno izvora sredstava je vrlo bitna za banku. Prema načinu prikupljanja sredstava, izvori sredstava se mogu podijeliti na primarne i sekundarne izvore.

„Primarni izvori sredstava su svi izvori sredstava kod kojih su klijenti ponudili svoja sredstva na raspolaganje banci. Sekundarni izvori sredstava su izvori sredstava koje je banka morala aktivno prikupljati za kratkoročnim i dugoročnim tržištima kapitala.

Veličina aktive i mogućnost davanja kredita zadani su izvorima sredstava banke. Banka koja ne može prikupiti dovoljno sredstava za željeno kreditiranje iz primarnih izvora sredstava, mora se okrenuti sekundarnim izvorima sredstava radi dva osnovna razloga

- Kako bi zadovoljila kratkoročne potrebe za likvidnošću. Obilno je pod kontrolom Sektora riznice.
- Kako bi došla do dugoročnih izvora sredstava koji joj omogućuju dugoročne plasmane. Obično je pod kontrolom Sektora dugoročnoga financiranja.

Kod podjele sredstava na primarne i sekundarne bitno je imati na umu je li banka aktivno tražila sredstva ili nije. Aktivno traženje sredstava u pravilu karakterizira sekundarne izvore financiranja.“ (Gregurek,2011:147)

„Sredstva koja prikuplja Sektor riznice u banci su kratkoročna sredstva koja banka rabi kako bi zadovoljila kratkoročnu likvidnost ili kontrolirala protok novca u banci. Za financiranje kredita u banci su potrebna dugoročna stabilna sredstva koja se također mogu prikupiti kroz sekundarne izvore sredstava. Primjeri dugoročnih izvora sredstava mogu biti:

- Aktivno prikupljanje dugoročnih depozita
- Izdavanje obveznica kako bi se osiguralo dugoročno financiranje
- Dobivanje kredita od drugih banaka također radi osiguranja dugoročnoga financiranja
- Hibridni instrumenti koji su dio kapitala

Karakteristika navedenih sekundarnih izvora sredstava njihova je dugoročnost, što za banku znači dodatnu stabilnost izvora financiranja. Dobivanje kredita od drugih banaka često je izvor financiranja za pojedine projekte ili za male banke. Dobivanje sredstava za određene projekte uobičajen je način na koji funkcioniraju neke trgovačke banke. Specijalizirane banke daju drugim bankama kredite, pod uvjetom da se ta sredstva rabe na točno određene načine.

Izvori sredstava banaka iznimno su bitni za regulatore. Središnje banke (i drugi regulatori bankarskog sustava) u pojedinim zemljama prate kakav je sustav pasive banaka u ekonomiji. Struktura pasive po izvorima sredstava može biti vrlo značajna u razdobljima ekonomskih kriza ili razdobljima raznih šokova za ekonomiju.“ (Gregurek, 2011:148)

4. Aktivni bankarski poslovi

Aktivni bankarski poslovi su poslovi koji zauzimaju najveću stavku aktive banke. Aktivni i pasivni bankarski poslovi su blisko povezani jer pasivnim poslovima se prikupljaju sredstva, a aktivnim poslovima se ona plasiraju. Sredstva se najčešće plasiraju u obliku kredita, ali takav oblik plasiranja sredstava nije jedini. Banka može na primjer plasirati svoja sredstva i putem obveznica. U ovom poglavlju fokus je na kreditima.

„Kredit, novčani dužničko-vjerovnički odnos u kojem vjerovnik kredita (obično banka) ustupa pravo korištenja određenog iznosa novčanih sredstava dužniku (debitoru) na ugovoreno vrijeme i uz ugovorene uvjete povrata.“ (Hrvatska enciklopedija, 2020., <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>)

„Kamata je cijena koju kreditna institucija naplaćuje za korištenje sredstava odobrenoga kredita odnosno cijena koju kreditna institucija plaća za sredstva koja potrošač ulaže kao depozit/štednju.“ (Hrvatska narodna banka, 2020., <https://www.hnb.hr/-/kamate>). Postoje različite vrste kamata, ali za dužnika je najbitnija efektivna kamatna stopa.

„EKS (efektivna kamatna stopa) daje realniju sliku o punoj cijeni kredita jer se bazira na ukupnim troškovima koje klijent plaća banci prilikom podizanja i tijekom otplate kredita, odnosno, ukupnim prihodima ostvarenim na položene depozite.“ (NLB banka, 2020., <https://www.nlb.rs/pomoc-klijentima/bankarski-pojmovi>)

Kreditni se mogu podijeliti prema različitim karakteristikama. Najčešće se krediti dijele prema trajanju, sektorima, namijeni i kamatnoj stopi. U ovom poglavlju krediti se promatraju prema karakteristikama vremena, odnosno prema trajanju

Prema Gregurek (2011) krediti se prema trajanju mogu podijeliti na:

- Dugoročne
- Srednjoročne
- Kratkoročne

Trajanje kredita je povezano s kreditnim rizikom. Što je dulji rok otplate kredita, to je kreditni rizik veći. Sukladno riziku banka određuje veću kamatnu stopu i pojačava elemente osiguranja kako bi se zaštitila od mogućnosti neplaćanja kredita. Vrste osiguranja banke mogu se podijeliti na implicitne i eksplicitne elemente osiguranja.

„*Implicitni elementi* osiguranja su elementi osiguranja koje banka rabi za očekivane ili buduće protoke novca koji će onda moći biti upotrijebljeni za otplatu kredita. Najbolji primjer ovakvih elemenata osiguranja ej minus na tekućem računu građana koji je pokriven budućim prihodima građana. Povrat kredita može također biti osiguran jamcem koji se obvezuje da će preuzeti kreditne obveze ako ih klijent ne bude podmirivao

EksPLICITNI elementi osiguranja su ugovorom definirani elementi osiguranja koje banka može aktivirati u slučaju da dođe do neredovnih obveza po kreditima. Takvi elementi osiguranja mogu biti jednostavni kao, primjerice, depozit kod banke ili imovinu u obliku hipoteke ili nekoga drugog vlasništva. Elementi osiguranja mogu biti i potraživanja od trećih osoba koja se onda prikazuju u obliku cesije ili mjenice.“ (Gregurek, 2011:174)

4.1. Dugoročni aktivni bankarski poslovi

Kreditni koji spadaju u dugoročno kreditiranje su krediti koji se daju na rok dulji od 5. godina. Dugoročni krediti su najrizičniji za banku zbog vremena vraćanja kredita. Da bi se banka što bolje zaštitila od ne vraćanja kredita i kako bi kontrolirala rizik, ona određuje veće kamatne stope i pojačava elemente osiguranja. Zbog dodatnih elemenata osiguranja, vrijeme potrebno za odobrenje kredita postaje veće te se i troškovi poslovanja povećavaju. Postoje dvije vrste dugoročnih kredita, a to su hipotekarni i investicijski krediti.

„Hipotekarni kredit je tip kredita koji kao element osiguranja ima dugotrajnu imovinu. Pod dugotrajnom imovinom banka smatra: poslovni objekt, stambeni objekt i zemlju. Samo osiguranje se postiže putem uknjižbe (hipoteke) na objekt. Hipotekarni kredit jedan je od najstarijih kreditnih poslova. U početku svoga nastanka predmet zaloge je najčešće bila zemlja. Banke danas u ponudi imaju široku paletu hipotekarnih kredita. Većina kredita je obično do 70% vrijednosti imovine, ali banka, ovisno o vlastitoj sklonosti prema riziku, može ponuditi i veću svotu. Potrebno je razlikovati hipotekarni kredit od stambenog kredita. Stambeni kredit se upotrebljava za kupnju stana ili drugoga objekta koji se upotrebljava. Kod stambenoga kredita klijent banke uz pomoć kredita kupuje imovinu. Kod hipotekarnoga kredita klijent banke već je vlasnik imovine i na temelju te imovine kao elementa osiguranja, dobiva kredit.

Investicijski krediti su krediti koje banka odobrava kako bi poduzeće ostvarilo investicije i na taj način povećalo svoje poslovanje. Ovakav oblik kredita ekonomski je najkorisniji jer je u izravnoj korelaciji s razvojem ekonomije i ekonomskim rastom, ali je za banku najsloženiji oblik kreditiranja. Banka ponajprije mora utvrditi je li investicija isplativa, pa ako jest, po kojim uvjetima i kada. Sukladno ovim ograničenjima banka mora utvrditi koji su postojeći elementi

osiguranja i jesu li ti elementi osiguranja zadovoljavajući za banku. Financiranje projekata često je složeno i zahtjeva kompleksne financijske konstrukcije. Banka se javlja kao institucija koja nastoji omogućiti klijentima ostvarenje takvih financijskih konstrukcija. Praćenje investicijskih kredita od posebnog je značaja za banku. Pojedine investicije traju i nekoliko godina često investicije nisu u stanju imati prihode na početku poslovanja tako da banka mora pratiti kako se investicija razvija dok se ne ostvari mogućnost prihoda.“ (Gregurek,2011:178).

4.2. Srednjoročni aktivni bankarski poslovi

Krediti koji spadaju u srednjoročno kreditiranje ovise od banke do banke. Najčešće srednjoročno kreditiranje predstavlja kreditiranje od jedne do pet godina. Postoje dvije vrste srednjoročnih kredita, a to su namjenski i nenamjenski krediti.

„*Namjenski krediti* su oni koji imaju određenu namjenu: studentski krediti, krediti za kupnju automobila, krediti za likvidnost. Njihova namjena se strogo prati ponajprije zbog njihovih karakteristika, a to su:

- Manje rizični plasmani – niža kamatna stopa
- Dulji rokovi otplate
- Viši iznosi kredita

Treba razumjeti što znači namjenski kredit za banku. Kada banka povjerava sredstva klijentima, traži od klijenta elemente osiguranja plasmana, ali isto tako traži jasnu definiciju za što će sredstva biti upotrijebljena. Sukladno tomu, kod namjenskih kredita banka često izravno prati kako klijent raspoređuje dobivena sredstva.

Za razliku od namjenskoga kredita, kod *nenamjenskog kredita* se ne prati njihova namjena, ali nema niti kontrole o tome kako se koriste sredstva. Zbog te činjenice nenamjenski krediti imaju za banku veći rizik plasmana, višu kamatnu stopu, kraće rokove otplate te niže svote kredita.“ (Gregurek, 2011:177)

4.3. Kratkoročni aktivni bankarski poslovi

Prema Gregurek (2011) vrste kratkoročnih kredita su:

- Kontokorentni
- Akceptni
- Eskontni

- Rambusni
- Avalni
- Lombardni

„*Kontokorentni kredit* ili kredit po tekućem računu je najčešći oblik kratkoročnoga kreditiranja. Kredit funkcionira po principu kreditne linije koja je odobrena klijentu na uporabu. Klijent se može koristiti ili ne koristiti odobrenom linijom. Ako se klijent odluči koristiti kreditnom linijom, klijent plaća kamate na upotrijebljena sredstva. Kontokorentni krediti su također i krediti koje banka odobrava po kreditnim karticama. Kod kartičnih kredita klijent često mora plaćati i članarinu ili druge naknade koje su zapravo trošak za samo postojanje linije, iako se klijent ne mora koristiti ponuđenom linijom. Kontokorentni kredit trebali bi se, u pravilu, koristiti kako bi klijent mogao upravljati vlastitom likvidnošću i obavljati potrebna plaćanja kada nema sredstava. Ročnost kod kontokorentnih kredita je vrlo teško odrediti. Ako ročnost kontokorentnih kredita nije utvrđena ugovorom, onda je normalno riječ o ročnosti od jednoga dana, ali u praksi ročnost od jednog dana nije opcija za mnoge klijente. U tom je slučaju riječ o trajnoj uporabi kratkoročne linije. Da bi mogle utvrditi ročnost kredita, banke upotrebljavaju statističke tehnike i putem njih nastoje modelirati ročnost. S obzirom na to da klijentima koji se koriste kontokorentnim kreditima trebaju sredstva u kratkome roku, klijenti su na ovakva sredstva voljni platiti više kamatne stope nego na druge kredite, tako da kontokorentni krediti predstavljaju značajan izvor prihoda za banke. Iz perspektive osiguranja, kontokorentni krediti su najčešće osigurani implicitnim elementima osiguranja, odnosno osigurani su budućim prihodima klijenta.

Akceptni kredit je kredit koji se temelji na akceptiranju mjenice od klijenta. Kod ovakvih kredita banka postaje dužnikom s obzirom na to da se obvezuje isplatiti mjenicu. Akceptni poslovi su specifični kratkoročni kreditni poslovi. Različit je od ostalih oblika kredita jer kod takva oblika kredita samo iznimno dolazi do isplate kreditne svote jer banka svome komitentu akceptira mjenicu. Na ovaj način banka postaje glavnim dužnikom ili trasatom te se obvezuje isplatiti mjesečnu svotu ako te ne učini njezin izdavalac ili trasant, odnosno tražilac kredita. Možemo reći da je akceptni kredit vrsta garantnoga kredita kojim banka komitentu stavlja na raspolaganje svoj poslovni ugled. Odobravanjem akceptnoga kredita banka korisniku kredita ne doznačuje novčana sredstva u svoti na koji glasi kredit nego preuzima na sebe obvezu isplate mjeničnoga duga, ako izdavalac mjenice ne iskupi mjenicu o njezinu dospijeću. Akceptom mjenice banka postaje glavnim mjeničnim dužnikom, što zbog većega boniteta mjenice

omogućuje tražitelju bankovnoga akcepta lakše dobivanje eskontnoga kredita kod druge domaće ili strane banke.

Eskontni kredit je tip kredita u kojemu je element osiguranja neko buduće potraživanje. Karakteristika ovakvih oblika kredita je da banka omogućuje poduzeću da svoju imovinu, koja je trenutačno nelikvidna, pretvori u likvidnu imovinu. Dva najčešća oblika eskontnog kredita su mjenica i otkup potraživanja (faktoring).

Rambusni kredit je kredit koji se temelji na robnim dokumentima kao što su teretnica, polica osiguranja i drugo. Ovaj kredit je značajan za trgovačku razmjenu te je ujedno relativno čest u međunarodnim poslovnim odnosima. Podrijetlo naziva ovoga kredita je francuska riječ *rambouse* što znači isplatiti. To je, zapravo, akceptni kredit koji banka odobrava uvozniku robe na temelju pokrića u robnim dokumentima. Dodatnu prednost kredita predstavlja to da se i ova mjenica može eskontirati.

Avalni kredit je kratkoročni bankovni kredit kojim banka daje aval (jamstvo) na mjenične obveze svojega komitenta do ugovorene svote avalnoga kredita. Na taj se način povećava vrijednost i kvaliteta mjenice, te se može jednostavnije eskontirati. Preuzimajući odgovornost za klijenta prema trećim osobama, banka stavlja klijentu na raspolaganje svoj ugled. Avalni kredit nije isplatni kredit u smislu odobravanja klasičnoga bankovnog kredita, već oblik garantnoga kredita kojim banka daje bezuvjetno i neopozivo jamstvo da će u slučaju neisplate mjenice učiniti to sama banka kao jamac. S obzirom na uvjetno obećanje plaćanja, za banku avalni kredit predstavlja potencijalnu obvezu. Poseban oblik kratkoročnoga financiranja, koje za banku ima obilježje srednjoročnoga ili čak dugoročnoga potraživanja, predstavlja revolving kredit u obliku otvorene kreditne linije, tj. kontinuirane mogućnosti zaduživanja u varijabilnim svotama, do visine okvirne svote kredita.

Lombardni kredit je tip kredita u kojemu je element osiguranja vrijednosni papir (osim mjenice) koji ostaje vlasništvo zajmoprimca, ali je do trenutka otplate u posjedu banke. Iako je predmet lombarda bila vrijednosnica, u današnjem svijetu se kao zalog za lombardne kredite može upotrijebiti cijeli spektar imovine uključujući i robe.“ (Gregurek, 2011:175-176)

5. Ponuda lombardnih kredita na temelju depozita na primjeru ERSTE banke, Raiffeisen banke i Privredne banke Zagreb

U ovom je dijelu analizirana ponuda lombardnih kredita u hrvatskim bankama, a to su ERSTE banka, Raiffeisen banka i Privredna banka Zagreb. Analizirala se valuta kredita, iznos kredita, kamatna stopa, rok otplate i naknada za obradu kreditnog zahtjeva. Navedene sastavnice kredita predstavljaju kriterij na temelju kojeg se izvodi komparacija u trima bankama.

5.1. Valuta kredita u odabranim bankama

Valute u kojim se odobravaju lombardni krediti prikazani su u tablici 1.

Tablica 1: Ponuda valute lombardnih kredita u odabranim bankama

Banka	Valuta kredita
Raiffeisen banka	EUR, USD
ERSTE banka	HRK, EUR, USD, GBP
PBZ - Privredna banka Zagreb	HRK, EUR

Izvor: <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/kredit/gotovinski-kredit>
<https://www.pbz.hr/gradjani/ostali-kredit/lombardni-kredit.html>
<https://www.rba.hr/kredit/nenamjenski-kredit/lombardni-kredit>

Prema podacima iz tablice može se zaključiti da ERSTE banka nudi najširi raspon odabira valute kredita čime ostvaruje konkurentsku prednost u odnosu na ostale banke. Ujedno je jedina banka koja nudi kredit u britanskim funtama (GBP). Za razliku od Privredne banke Zagreb i Erste banke koje u svojoj ponudi imaju odabir kredita u domaćoj i stranoj valuti, Raiffeisen banka u svojoj ponudi ima samo odabir strane valute te zbog takve ponude njena konkurentnost opada. Ponuda valute joj se sastoji od eura (EUR) i američkog dolara (USD), dok ponuda Privredne banke se sastoji od hrvatske kune (HRK) i eura (EU). Zbog velika raznolikost u ponudi valuta kredita u različitim bankama čini ovaj kriterij izuzetno važnim zbog toga što želja klijenta da uzme kredit u određenoj valuti može biti presudan čimbenik koju banku odabrati. Jedina valuta koju nude sve tri banke je EUR. Ukoliko klijent izabere kredit u stranoj valuti nastaje tečajni ili valutni rizik zbog neizvjesnosti u vrijednosti domaće valute u odnosu na inozemnu valutu zbog promjene deviznog tečaja.

5.2. Iznos kredita u analiziranim bankama

Iznosi u kojima se odobravaju lombardni krediti prikazani su u tablici 2.

Tablica 2: Ponuda iznosa lombardnih kredita u odabranim bankama

Banka	Iznos kredita
Raiffeisen banka	Min. 1.000,00 EUR Max. do 95% iznosa oročenog depozita
ERSTE banka	Min. 1.500,00 EUR Max : a) do 90% depozita b) do 100% depozita
PBZ - Privredna banka Zagreb	Min. 1.500,00 EUR Max. do 95% iznosa oročenog depozita

Izvor: <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/kredit/gotovinski-kredit>
<https://www.pbz.hr/gradjani/ostali-kredit/lombardni-kredit.html>
<https://www.rba.hr/kredit/nenamjenski-kredit/lombardni-kredit>

Iznos odobrenog kredita ovisan je o iznosu oročenog depozita. Kredit se isplaćuje u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan isplate ukoliko se klijent odluči za kredit u stranoj valuti. Raiffeisen banka ima najmanji propisan minimalni iznos kredita koji iznosi 1.000,00 EUR, dok u ERSTE i PBZ banci on iznosi 1.500,00 EUR. Maksimalan iznos kredita određen je iznosom oročenog depozita. U PBZ i Raiffeisen banci maksimalan iznos kredita iznosi do 95% iznosa oročenog depozita, dok ERSTE banka nudi drugačije maksimalne iznose. Maksimalan iznos kredita u ERSTE banci ovisi o roku i načinu otplate kredita. Iznos kredita do 90% oročenog depozita može se dobiti uz jednokratnu otplatu kredita kod rokova otplate do 12 mjeseci. Iznos kredita do 100% oročenog depozita može se dobiti uz jednokratnu otplatu glavnice i mjesečnu/kvartalnu otplatu kamate kod rokova otplate do 12 mjeseci ili za mjesečnu/kvartalnu otplatu u anuitetima bez obzira na rok otplate kredita. Odabir banke na temelju ovoga kriterija ovisi o željenom iznosu kredita. Ukoliko klijent želi kredit od 1.000,00 EUR do 1.499,00 EUR jedini izbor mu je Raiffeisen banka. Ukoliko želi dobiti što veći kredit njegov najbolji odabir je ERSTE banka koja nudi do 100% oročenog depozita prema prethodno navedenim uvjetima.

5.3. Kamatna stopa u ispitanim bankama

Kamate po kojima se odobravaju lombardni krediti prikazane su u tablici 3.

Tablica 3: Ponuda kamatnih stopa za lombardne kredite u odabranim bankama

Banka	Kamatna stopa
Raiffeisen banka	Fiksna kamatna stopa. 2,5 p.b. viša u odnosu na kamatnu stopu novčanog depozita
ERSTE banka	Fiksna kamatna stopa. 2,5 p.b. viša u odnosu na kamatnu stopu novčanog depozita
PBZ - Privredna banka Zagreb	Fiksna kamatna stopa. 1,5 p.b. viša u odnosu na kamatnu stopu novčanog depozita

Izvor: <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/kredit/gotovinski-kredit>

<https://www.pbz.hr/gradjani/ostali-kredit/lombardni-kredit.html>

<https://www.rba.hr/kredit/nenamjenski-kredit/lombardni-kredit>

Sve tri banke nude fiksnu kamatnu stopu. Raiffeisen i Erste banka imaju identičnu ponudu prema kriteriju kamatne stope, odnosno nude kamatnu stopu od 2,5 postotna boda višu u odnosu na kamatnu stopu novčanog depozita, dok PBZ banka nudi kamatnu stopu od 1,5 postotna boda višu u odnosu na kamatnu stopu novčanog depozita. Prema podacima iz tablice može se zaključiti da PBZ banka ostvaruje konkurentsku prednost u odnosu na ostale dvije banke i da se klijentu najviše isplati zadužiti u PBZ banci na osnovu ovog kriterija. Problem nastaje jer ne postoje podaci o kamatnoj stopi novčanog depozita te iz tog razloga nije moguće utvrditi nominalnu kamatnu stopu. Ukoliko bi postojali podaci o nominalnoj kamatnoj stopi i taj podatak bi bio nedovoljan za procjenu koju banku odabrati sve dok se ne dobiju podaci o efektivnoj kamatnoj stopi koja odražava sve troškove kredita. Samim tim može se zaključiti da je ovaj kriterij nedostatan.

5.4. Rok otplate u proučenim bankama

Rok otplate po kojima se odobravaju lombardni krediti prikazan je u tablici 4.

Tablica 4: Ponuda roka otplate lombardnih kredita u odabranim bankama

Banka	Rok otplate
Raiffeisen banka	Od 1 do 120 mjeseci
ERSTE banka	Od 1 do 120 mjeseci
PBZ - Privredna banka Zagreb	Od 18 do 60 mjeseci

Izvor: <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/kredit/gotovinski-kredit>
<https://www.pbz.hr/gradjani/ostali-kredit/lombardni-kredit.html>
<https://www.rba.hr/kredit/nenamjenski-kredit/lombardni-kredit>

Iako u teoriji lombardni kredit predstavlja kratkoročni bankarski kredit, u praksi je drugačije. Kao što je prikazano u tablici, rok otplate lombardnog kredita može biti i dugoročan. Raiffeisen i ERSTE banka nude isti rok otplate kredita od 1 do 120 mjeseci. Može se zaključiti da te dvije banke nude i kratkoročne i dugoročne lombardne kredite za razliku od PBZ banke koja nudi samo dugoročne od 18 do 60 mjeseci. Raiffeisen banka i ERSTE banka podjednako su konkurentne prema ovom kriteriju dok PBZ banka gubi na svojoj konkurentnosti zbog manje ponude roka otplate kredita u odnosu na druge dvije banke.

5.5. Naknada za obradu kreditnog zahtjeva u selektiranim bankama

Naknada po kojoj se odobravaju lombardni krediti prikazana je u tablici 5.

Tablica 5: Ponuda naknade za obradu kreditnog zahtjeva za lombardne kredite u odabranim bankama

Banka	Naknada za obradu kreditnog zahtjeva
Raiffeisen banka	0,50% iznosa kredita. Maksimalni iznos naknade 1.000,00 HRK
ERSTE banka	Bez naknade.
PBZ - Privredna banka Zagreb	0,50% od iznosa kredita. Maksimalni iznos naknade 900,00 HRK.

Izvor: <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/kredit/gotovinski-kredit>
<https://www.pbz.hr/gradjani/ostali-kredit/lombardni-kredit.html>
<https://www.rba.hr/kredit/nenamjenski-kredit/lombardni-kredit>

Nominalna kamatna stopa nije jedini trošak kredita. Kao što je napomenuto, efektivna kamatna stopa ili EKS je kamatna stopa koja odražava sve troškove kredita od kojih je jedan naknada za obradu kreditnog zahtjeva. U ovom kriteriju vodeću poziciju zauzima ERSTE banka koja nudi kredit bez troškova naknade za obradu kreditnog zahtjeva što smanjuje efektivnu kamatnu stopu i povećava konkurentnost u odnosu na druge dvije banke. Raiffeisen banka pripisuje naknadu od 0,50% iznosa kredita te maksimalni iznos naknade je 1.000,00 HRK. PBZ banka ostvaruje malo bolju konkurentnost zbog maksimalnog iznosa naknade od 900,00 HRK.

5.6. Primjer lombardnog kredita

Kako bi analiza lombardnih kredita bila što razumljivija prikazan je primjer u tablici 6. kojem su sumirane sve sastavnice kredita koje su činile kriterij ove analize.

Tablica 6: Primjer ponude lombardnih kredita u odabranim bankama

	ERSTE	Privredna banka Zagreb	Raiffeisen banka
Valuta kredita	EUR	EUR	EUR
Traženi iznos kredita	10.000,00 EUR	10.000,00 EUR	10.000,00 EUR
Rok otplate	5 godina	5 godina	5 godina
Kamatna stopa	2,65%	2,58%	2,60%
Efektivna kamatna stopa	3,04%	3,64%	3,61%
Mjesečni anuitet	178,14 EUR	182,28 EUR	181,77 EUR
Ukupan iznos za otplatu	10.668,10 EUR	10.936,53 EUR	10.905,13 EUR

Izvor: <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/kredit/gotovinski-kredit>
<https://www.pbz.hr/gradjani/ostali-kredit/lombardni-kredit.html>
<https://www.rba.hr/kredit/nenamjenski-kredit/lombardni-kredit>

U reprezentativnom primjeru, odabrana je valuta EUR. Zbog jednostavnijeg prikaza Ukoliko klijent želi uzeti kredit u valuti HRK, Raiffeisen banka automatski prestaje biti konkurent iz razloga što ona nema u ponudi lombardne kredite u domaćoj valuti. Isto tako ukoliko klijent želi kredit u valuti USD, Privredna banka Zagreb prestaje biti konkurent. Ako klijent želi kredit u valuti GBP, jedini izbor mu je ERSTE banka. Za traženi iznos kredita odabrana je svota od 10.000,00 EUR. Ukoliko klijent želi uzeti kredit manji od 1.500,00 EUR. jedini izbor mu je

Raiffeisen banka. Za rok otplate kredita odabran je rok od 5 godina. Ukoliko klijent želi uzeti kredit od 17 mjeseci i manje, Privredna banka Zagreb automatski prestaje biti konkurent. Kako bi banke imale mogućnost odobriti kredit, odabrani su kriteriji koje sve tri banke imaju u svojoj ponudi. Na taj način su se neutralizirale razlike u ponudi po različitim kriterijima i ključnu ulogu će imati kamatna stopa i naknada za odobrenje kredita. Kao što je prikazano, najmanju nominalnu kamatnu stopu od 2,58% nudi Privredna banka Zagreb što je čini najkonkurentnijom u ovom trenutku, dok najveću kamatnu stopu od 2,68% nudi ERSTE banka što za posljedicu ima da je ona najmanje konkurentna prema ovome kriteriju. Ali situacija sa efektivnom kamatnom stopom, koja odražava sve troškove kredita, se mijenja zbog kriterija naknada za obradu kredita. ERSTE banka nudi najmanju efektivnu kamatnu stopu u iznosu od 3,04% iako je imala najveću nominalnu kamatnu stopu što je čini najkonkurentnijom bankom u ovoj analizi. Privredna banka Zagreb je imala najmanju nominalnu kamatnu stopu, ali zbog troškova odobravanja kredita efektivna kamatna stopa joj je postala najveća u odnosu na ostale banke što je čini najmanje konkurentnom bankom. Kao što se može zaključiti, u odabiranju banke za podizanje kredita najveću ulogu ima efektivna kamatna stopa. Svaka sastavnica kredita je izuzetno važna jer može imati veliku ulogu u odabiru banke. Ne treba na osnovu samo jedne sastavnice kredita odabrati kredit nego je potrebno sumirati sve sastavnice kredita i na osnovu tih podataka odabrati banku kao što je i prikazano u reprezentativnom primjeru.

6. Zaključak

Poslovne banke su trgovačka društva koja primaju depozite od fizičkih i pravnih osoba kako bi ih plasirala u obliku kredita s ciljem ostvarivanja profita. Primanje depozita predstavlja jedan od pasivnih bankarskih poslova, dok davanje kredita predstavlja aktivne bankarske poslove. Poslovi banke se još dijele na vlastite i posredničke ili neutralne. Vlastiti bankarski poslovi su poslovi koje banka obavlja u svoje ime i za svoj račun kako bi ostvarila profit spekulativnim i arbitražnim poslovima. Najčešći oblik neutralnih bankarskih poslova su poslovi obavljanja usluga platnoga prometa. Fokus završnog rada bio je na aktivnim bankarskim poslovima, a aktivni bankarski poslovi predstavljaju plasiranje depozita s ciljem ostvarivanja profita. Aktivni bankarski poslovi mogu se podijeliti na dugoročne, srednjoročne i kratkoročne. Dugoročni se dijele na hipotekarne i investicijske kredite, srednjoročni se dijele na namjenske i nenamjenske kredite, a kratkoročni se dijele na kontokorentne, akceptne, eskontne, rambusne, avalne i lombardne kredite. Najbitniji od svih navedenih kredita su lombardni krediti jer je na temelju njih napravljena analiza ponude kredita u hrvatskim bankama. Lombardni kredit je jedan od najstarijih kreditnih poslova. Specifičnost ove vrste kredita je zalog pokretnih vrijednost koje predstavljaju kolateral odnosno element osiguranja za banku. Glavni dio završnog rada predstavlja istraživački rad ponude lombardnih kredita u ERSTE, Raiffeisen i Privrednoj banci Zagreb na temelju odabranih kriterija kao što su valuta kredita, iznos kredita, kamatna stopa, rok otplate i naknada za obradu kreditnog zahtjeva. Nakon pojedinačne analize svakog kriterija, kriteriji su spojeni u reprezentativni primjer lombardnih kredita iz kojeg su izvedeni zaključci. U reprezentativnom primjeru su odabrani kriteriji koje zadovoljavaju sve tri banke kako ne bi došlo do automatskog eliminiranja banke iz ponude. Banke nude različite mogućnosti u svim kriterijima i na taj način postaju više ili manje konkurentne. Zbog odabira određenih kriterija, konkurentnost između banaka svodi se na minimum. U reprezentativnom primjeru jedini pravi pokazatelj konkurentnosti banke te također pokazatelj koju banku izabrati jeste efektivna kamatna stopa (EKS). EKS predstavlja realnu sliku cijene kredita jer sumira sve troškove kredita koje dužnik treba platiti banci. ERSTE banka ima najmanju efektivnu kamatnu stopu što je čini najkonkurentnijom bankom u ovoj analizi. Može se zaključiti da je EKS jedan od najbitnijih kriterija za odabir kredita, ali to ne znači da ostali kriteriji nemaju važnu ulogu, čak što više svaki kriteriji ima izuzetno važnu ulogu u konkurentnosti među bankama. Najbitnije što je potrebno zapamtiti je da ne treba na osnovu jednog kriterija odabrati banku nego je potrebno sumirati sve sastavnice kredita i na osnovu tih podataka odabrati banku koja najviše odgovara korisniku.

7. Literatura

1. ERSTE banka (2020.); *Lombardni kredit*; Dostupno na: <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/kredit/gotovinski-kredit>
2. Gregurek, M. (2011). *Bankrasko poslovanje*. Zagreb: RRIF Plus
3. Hrvatska enciklopedija (2020); *Ček*; Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=13236>
4. Hrvatska enciklopedija (2020); *Kredit*; Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841>
5. Hrvatska enciklopedija (2020); *Mjenica*; Dostupno na: <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=41302>
6. Hrvatska narodna banka (2020); *Kamata*; Dostupno na: <https://www.hnb.hr/-/kamate>
7. Katunarić, A. (1988.) *Banka: principi i praksa bankovnog poslovanja*. Zagreb: CIP
8. Matić, B. (2016.) *Monetarna ekonomija*. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku
9. Mishkin, F. (2010.). *Ekonomija novca, bankarstva i financijskih tržišta*. Zagreb: Mate
10. NLB banka (2020.); *Loro i nostro računi*; Dostupno na: <https://www.nlb.rs/pomoc-klijentima/bankarski-pojmovi>
11. NLB banka (2020.); *Efektivna kamatna stopa*; Dostupno na: <https://www.nlb.rs/pomoc-klijentima/bankarski-pojmovi>
12. Privredna banka Zagreb (2020.); *Lombardni kredit*; Dostupno na: <https://www.pbz.hr/gradjani/ostali-krediti/lombardni-krediti.html>
13. Raiffeisen banka (2020.); *Lombardni kredit*; Dostupno na: <https://www.rba.hr/kredit/nenamjenski-krediti/lombardni-kredit>
14. Rose, P. (2015.). *Upravljanje bankama i financijske usluge*. Zagreb: Mate
15. Zakon.hr (2020.); *Zakon o mjenici*; Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/353/Zakon-o-mjenici>

8. Popis tablica

Tablica 1: Ponuda valute lombardnih kredita u odabranim bankama	22
Tablica 2: Ponuda iznosa lombardnih kredita u odabranim bankama	23
Tablica 3: Ponuda kamatnih stopa za lombardne kredite u odabranim bankama	24
Tablica 4: Ponuda roka otplate lombardnih kredita u odabranim bankama.....	25
Tablica 5: Ponuda naknade za obranu kreditnog zahtjeva za lombardne kredite u odabranim bankama	25
Tablica 6: Primjer ponude lombardnih kredita u odabranim bankama	26